

dés: *spatha, spathula*», «*remenar* la calç amarant-la», OPou (*ThPu.*, 227.6). D'ús general avui, almenys en el Princ., fins a la punta NO.: «esta mola no se puede *remená*» (por muy pesada) Benasc, 1965, i Eiv. («r.: menear, PzCabr.). *Remenadora. Remenaire. Remenadilles* 'la *řamenadilřas*' són un ball local especial o un pas especial del contrapàs, també dites «Els Alirets», típic de La Bastida del Bulès, a les muntanyes de Canigó que descriviren a JSeb. Pons en presència de Fontserè al seu *DOrt.*). *Remenament; remenamenta.*

Arremenar 'guardar, retenir' tr., ross. ant. i llgd., també *arremenar-se* 'guardar-se, quedar-se (una cosa, una persona)', derivat de *menar* sota la influència de *remaner, arremaner* (= *ROMANDRE*): probablement per encreuament de *menar ab si* amb (*ar*)*remaner*. Molt freqüent en els docs. ross. del S. XIV i en les *VidesR*, i doc. en textos llengd. de la mateixa època.

«En quals cases deu ésser *arremenat* hom del qual se clam», doc. de 1303 (explicat '*detengut*' al marge); «que farà aturar e *arremenar* e penre a mà del Sr. rey», 1318, «pusquen penre les dites companyes --- e aquesles remetre a la cort --- de Puç Baledós, e --- *arremenar* en tot loc, per deute o per crim, e liurar a la cort del Sr. rey», 1323 (*RLR xxxii*, 427). En construcció reflexiva o de datiu ètic: «jo me *arremeni* en paga ---», 1353; i *estar arremenat* 'retingut, guardat': «qui contre --- farà, pagarà de pena 10 s., e estarà *arremenat* a la Cort, enrí que lo comprador aja pagat lo preu» (*RLR vii*, 47); i l'*InuLC* una altra quinzena de semblants des de 1325 fins a 1386 o 1400. En el glossari de les *VidesR* en col·leccionarem set més, com els següents: «ab los autres paubres él s'asec en la plassa de Sta. Maria, e aytant quant li era mester él *arremenava* de les almoynes, e-l sobrepús él donava als paubres», 138r2 (trad. *sibi retinebat*, 404.4); «rebeberen un guant del sacristà, e l'anel; e l'autre gant *arremenà* lo sacristà per testimoni del feyt», 152r1 (trad. «retinuit», 446.34, en la narració d'un miracle, a la vida de Santa Marta, passatge ja comentat pel Levy i per Chabaneau, *RLR xxix*, 283.13); «con él fos malaute, així que res no podia *arremenar* al cors, él demanà lo cors de Déu ---», 267r2 (trad. «nullum cibum *retinere* posset», 843.4); i veg. més cites en el glossari (el ms. B ho escriví amb *arr* - en els dos casos citats i potser en tots, mentre que el ms. A, segons el seu sistema, no hi escriví sinó una *r*).

No sembla que en la nostra llengua s'hagi usat més que en ross., per bé que n'hi ha un cas en un doc. relatiu a Mall.: «al baile de Stellenchs que ha recibido su carta; que hubiese sido mejor que hubiera *arremenat* el laúd --- que otra vez que suceda otro caso parecido, que haga *vostre poder de haver lo laúd*», doc. reial de 1343 (extractat en cast. en *BSAL vi*, 183a), però és clar que ha de tractar-se d'un notari rossellonès del rei de Mall.-Ross.

En llengua d'oc, sembla haver estat peculiar de l'Aude i probablement no estrany a alguna altra zona veïna: «que no-s tengutz de pagar la pena dessus dita, que-ls senhors cossols aquesta declaracieu a ssi *arreme-*

nero» i amb un sentit com 'reservar-se (alg. c.)': «que degun fermier ni encantayre no pueca comprar ni *arremenar*, ni aver companyia, am degun home ni femna que comprés per lu<i>», en dos docs., no datats, del S. XIV (el segon potser del XIII) de Limós, centre del dept. Aude (Sabarthès, *Archives de Limoux*, 194, 199). Altrament ja l'havia recollit Raynouard (rv, 191): «*arremenet* ab si *LXX-M-cavayers*» en els *Gesta Karoli* («Philomena»), text narbonès de la 2.ª meitat del S. XIV (que ell entén malament «conduisit», però sembla tenir com sempre el sign. de 'retenir, fer anar [amb ell]'); i «volhas me doncs be escotar, / entendre et *arremenar*, / so que us diray d'aquest santor» (que ja explica bé «retenir ce que je vous dirai dece-saint») en una *V(ie) de St. Alexis*, que pel llenguatge podria ser del mateix temps i lloc, o de no gaire lluny. En fi: «entro sus a Martiple no-s son *arremenats*», en el *Ferabràs occità* (Ss. XII-XIII), text que sembla ser d'alguna zona més nòrdica, on ell entén, i bé ho sembla, «ne se sont pas arrètés».

Que no es tracta d'un derivat pur i simple de *menar* ho indiquen més o menys clarament, no sols aquest, sinó el significat i matís de 'fer quedar'. També per raons morfològiques, em sembla més convincent veure en la creació d'aquest mot una influència decisiva de *remaner* 'romandre', més que més tenint aquest una variant *arremaner*, que el *PDPF* defineix «rester» i que realment està ben documentat, sobretot en oc. ant., p. ex. «*arromanent* en fermetat», «*demeurant en assurance*» (doc. de 1289, registrat pel mateix Rayn. rv, 152).

CPT.: *Remena-rocs*, i l'afrancesat *remena-marion* usat per Saisset amb el sentit de 'mullader, xivarri, ter-rabastall'.

Mena 'mentida', terme afectiu, primerament eufèmic, usat a Mall. [*DFgra.*] i Men. amb el sentit primitiu de 'maneigs, trampes, conxorxes': derivat evident de *menar* ('menar tractes, menar negocis, menar mala vida etc.), etimologia indiscutible i evident, ja indicada per Spitzer (*LexikK*, p. 95), cf. en el *Damen.*: «*mena*: trampa; convenio, contrato fraudulento y secreto que se hace entre dos o más personas sobre algún negocio, colusión; *mena feta* trampa hecha, amb *mena* con colusión, *afinar sa mena*» etc.; la cosa curiosa és que Moll, en rebutjar aquesta etimologia ho fa derrotant-se a si mateix en al·legar que es pronuncia amb *é*, car si vingués de *MËNDA*, com ell pretén justament hauria de tenir e tancada, no podent ser més que breu una E davant nasal +oclusiva, segons les lleis de la fonètica llatina (cf. així mateix el diftong del cast. *enmienda*).

Altrament a penes el ll. *MENDA* ha deixat descendència romànica (els mots que cita el *REW* són cultismes i d'ús escàs); en català el derivat de *menar* ha sofert probablement la influència de *mena* 'classe', 'espècie' (recordem l'expressió *sub specie* amb el pre-*text*), igual que en cat. or. diem *esmena* amb e oberta per la mateixa raó; Camps i Merc. fa constar que a Migjorn Gran es pronuncia *mēna* per a 'mentida' i 'espècie, casta' (enfront de *māna* 'filó mineral'), *BDLC*